

Rzecznik Praw Obywatelskich
prof. Marcin Wiącek

Polskie Stowarzyszenie Prawników Agrarystów
z siedzibą w Warszawie

Ośrodek Badań Prawa Rolnego
Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

międzynarodowa konferencja naukowa

„STANDARD OCHRONY WOLNOŚCI I PRAW JEDNOSTKI W REGULACJACH PRAWNOROLNYCH”

pod honorowym patronatem
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
13-15 października 2024 r.

Program konferencji:

niedziela, 13 października:

godz. 19.00 spotkanie informacyjno-powitalne w sali konferencyjnej hotelu Holiday Inn Krakow City Centre ul. Wielopole 4, Kraków

poniedziałek, 14 października:

godz. 10.30 – 13.00 Uniwersytet Jagielloński, Collegium Novum, ul. Gołębia 24 (s. 52): seminarium naukowe pt.

Badania naukowe Profesora Aleksandra Lichorowicza w świetle wyzwań współczesności

1. Otwarcie seminarium i powitanie uczestników – *prof. dr hab. Piotr Dobosz*, Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie
2. Objęcie przewodnictwa obrad przez *prof. dr hab. Romana Budzinowskiego* – Przewodniczącego Zarządu Polskiego Stowarzyszenia Prawników Agrarystów
3. Program seminarium:
 - a) *prof. dr hab. Roman Budzinowski (UAM): Badania porównawcze w prawie rolnym*
 - b) *dr hab. Przemysław Litwiniuk, prof. SGGW: Konstytucyjne podstawy kształtowania ustroju rolnego*
 - c) *dr hab. Dorota Łobos-Kotowska, prof. UŚ: Gospodarstwo rodzinne jako podstawa ustroju rolnego państwa*
 - d) *dr hab. Paweł Blajer, prof. UJ: Przeniesienie własności nieruchomości rolnej*
 - e) *dr hab. Jerzy Bieluk, prof. UwB: Zmiana generacji w gospodarstwach rolnych inter vivos*
 - f) *dr hab. Konrad Marciniuk, prof. UW: Dziedziczenie gospodarstw rolnych*
 - g) *dr hab. Aneta Suchoń, prof. UAM: Dziedzicząca rolnicza*
 - h) *dr hab. Elżbieta Kremer: Rolne prawo publiczne*
4. Wystąpienie dr. Czesława Siekierskiego, Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi:
 - *Perspektywy rozwoju Wspólnej Polityki Rolnej UE*
 - wręczenie odznaki honorowej „Zasłużony dla Rolnictwa”

5. Dyskusja naukowa.

godz. 13.00 – 14.00 obiad

godz. 14.30 – 15.30 zebrania towarzystw naukowych (hotel Holiday Inn)

godz. 16.00 – 18.00 Uniwersytet Jagielloński, Collegium Maius, ul. Jagiellońska 15: uroczystość odnowienia doktoratu prof. Aleksandra Lichorowicza

wtorek, 15 października:

godz. 10.30 – 13.00 Uniwersytet Jagielloński, Collegium Novum, ul. Gołębia 24 (s. 52): seminarium naukowe pt.

**Prawo rolne
jako przedmiot współczesnych dylematów konstytucyjnych**

1. Otwarcie seminarium i powitanie uczestników – *dr hab. Marcin Wiącek, prof. UW*, Rzecznik Praw Obywatelskich.
Wręczenie dyplomu uznania Rzecznika Praw Obywatelskich.
2. Panel dyskusyjny nt. *Instrumenty kształtowania ustroju rolnego a konstytucyjne klauzule limitacyjne*, wprowadza i moderuje: *dr hab. Marcin Wiącek, prof. UW*
dyskutują:
 - *dr hab. Andrzej Jackiewicz, prof. UwB*
 - *dr hab. Joanna Juchniewicz, prof. UWM*
 - *dr Patryk Bender (UJ)*
 - *dr Aneta Makowiec (UJ)*
3. Panel dyskusyjny nt. *Działalność rolnicza jako przejaw korzystania z wolności gospodarczej – jej granice i granice ograniczeń*, wprowadza i moderuje: *prof. dr hab. Mariusz Jabłoński (UWr)*
dyskutują:
 - *dr hab. Marcin Dąbrowski (UWM)*
 - *dr hab. Monika Król, prof. UŁ*
 - *dr hab. Adam Niewiadomski, prof. UW*
 - *dr Krzysztof Wygoda (UWr)*
4. Podsumowanie i zamknięcie konferencji.
godz. 13.00 – 14.00 obiad

Spotkanie informacyjno-powitalne (13 października 2024 r.)

Uczestników międzynarodowej konferencji naukowej przywitani w Krakowie przedstawiciele gospodarzy: prof. Marcin Wiącek, Rzecznik Praw Obywatelskich i prof. Paweł Błajer, kierownik Ośrodka Badań Prawa Rolnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego. Uczestników konferencji ze środowiska prawników agrarystów i ekonomistów rolnictwa przedstawił prof. Przemysław Litwiniuk (SGGW), zaś prawników konstytucjonalistów – prof. Mariusz Jabłoński (Uniwersytet Wrocławski).

Przybyłe osoby udział wzięły w prezentacji i degustacji produktów regionalnych, tradycyjnych, i ekologicznych, które zorganizowano z inicjatywy Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Seminarium I (Collegium Novum UJ, 14 października 2024 r.)

Badania naukowe Profesora Aleksandra Lichorowicza w świetle wyzwań współczesności

Seminarium zostało otwarte przez prof. Piotra Dobosza, Dziekana Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Prof. Roman Budzinowski wygłosił referat pt. *Badania prawnoporównawcze w prawie rolnym*. Podkreślił, że polscy agraryści mogą pochwalić się sukcesami na tym polu. Wprawdzie takie pogłębione badania zostały w Polsce podjęte dopiero

w połowie lat osiemdziesiątych, ale ich przedmiot, sposób prowadzenia i wyniki są porównywalne z osiągnięciami nauki zachodnioeuropejskiej. Ich przedmiot również wyszedł poza badanie samych instytucji prawnych, objął też prawo rolne jako gałąź prawa, a także problemy, które rozstrzygane są w skali globalnej. Jak zauważył, u ich podstaw leżą właśnie rozważania A. Lichorowicza, który przed niemalże 40 laty uzasadnił potrzebę prowadzenia badań prawnoporównawczych w prawie rolnym. Niewątpliwie takie badania są przesłanką rozwoju prawa rolnego i umożliwiają rozwiązywanie problemów związanych z wyzwaniem współczesności.

Prof. Przemysław Litwiniuk omówił zagadnienie konstytucyjnych podstaw kształtowania ustroju rolnego. Wskazał, że stosowane w Polsce instrumenty ustawowe, takie jak administracyjna zgoda na nabycie nieruchomości rolnej, czy zastrzeżone na rzecz Skarbu Państwa prawo pierwokupu i prawo nabycia, w ich specyficznych postaciach, nie zostały ustanowione w warunkach pełnego poszanowania przesłanek z konstytucyjnych klauzul limitacyjnych, w szczególności z art. 31 ust. 3 ustawy zasadniczej. Podkreślił, że treść zdania pierwszego art. 23 Konstytucji RP jest znacząco ograniczona zdaniem drugim tej jednostki redakcyjnej. Dlatego zasada odnosząca się do gospodarstwa rodzinnego, jako podstawy ustroju rolnego, nie może stanowić samodzielnej przesłanki ingerencji w wolności majątkowe i swobodę działalności gospodarczej.

Tematem wystąpienia prof. Doroty Łobos-Kotowskiej było *Gospodarstwo rodzinne jako podstawa ustroju rolnego państwa*. Wskazała w nim m.in., że art. 23 Konstytucji RP nie pełni jednak funkcji jurydycznej regulacji sfery rolnictwa, a posiada on raczej wymiar ideologiczny, niż prawnoustrojowy. Nakłada on jednak na ustawodawcę obowiązek wspierania gospodarstw rodzinnych i sformułowania w ustawodawstwie zwykłym zasad kształtowania pożądanego struktury obszarowej gospodarstw rolnych i modelu ustrojowego gospodarstwa rolnego podlegającego ochronie. Wpisuje się to w ogólnościowy trend dostrzegający ogromną wartość gospodarstw rodzinnych na płaszczyźnie społecznej, kulturowej ale również środowiskowej. Akcentując, że definicja gospodarstwa rodzinnego sformułowana w ustawie o kształtowaniu ustroju rolnego nie wypełnia roli precyzującej art. 23 Konstytucji RP, postulowała wprowadzenie stosownych zmian legislacyjnych. Celem regulacji powinno być stworzenie dla gospodarstw rodzinnych warunków dla efektywnego gospodarowania, co pozwoli na prowadzenie produkcji rolnej nie tylko w celu zapewnienia godziwego dochodu dla rodzin rolniczych, ale także zaspokojenia potrzeb społecznych, które w koncepcji wielofunkcyjnego rolnictwa, znacząco wykraczają poza produkcję żywności.

Prof. Paweł Blajer omówił problematykę przeniesienia własności nieruchomości rolnej. Jak zauważył, polskie regulacje w zakresie kształtowania ustroju rolnego wciąż są dalekie od realizacji stojących przed nimi celów. Ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego służy przede wszystkim zapobieganiu spekulacji nieruchomościami rolnymi, nie ma jednak większego znaczenia dla prawidłowego kształtowania ustroju rolnego, którego zasady określa jej art. 1. Pomimo wprowadzenia w ostatnich latach szeregu restrykcyjnych instrumentów publicznoprawnej kontroli obrotu, rzeczywiste narzędzia służące poprawie struktury agrarnej pozostają w istotnym zakresie nieuwzględnione lub też ich regulacja prawna pozostawia wiele do życzenia. Stąd potrzeba stworzenia racjonalnego modelu obrotu nieruchomościami rolnymi, zmierzającego do prawidłowego ukształtowania ustroju rolnego w Polsce wydaje się na dzień dzisiejszy oczywistością. Istotną wskazówką co do pożądanых kierunków zmian prawnych mogą zaś stanowić prowadzone przez prof. Aleksandra Lichorowicza badania prawnoporównawcze.

Prof. Jerzy Bieluk przedstawił zagadnienie zmiany generacji w gospodarstwach rolnych *inter vivos*. Nawiązując do spostrzeżeń z dorobku prof. Aleksandra Lichorowicza odnotował, że wciąż podstawowym mechanizmem wpływu na przemiany strukturalne polskiego rolnictwa, na następstwo pokoleniowe w gospodarstwach rolnych, jest sterowanie negatywne, polegające na zapobieganiu działaniom i zjawiskom uznawanym przez ustawodawcę za niekorzystne. Brak jest natomiast pozytywnych elementów aktywnego oddziaływania na strukturę agrarną kraju i prawnych zachęt do przejmowania gospodarstw rolnych przez młode pokolenie.

Prof. Konrad Marciniuk wygłosił referat poświęcony problematyce dziedziczenia gospodarstw rolnych w dorobku naukowym Profesora Aleksandra Lichorowicza. Referent przypomniał przede wszystkim opublikowaną w 1992 roku pionierską monografię pod tytułem *Szczególne zasady dziedziczenia gospodarstw rolnych w ustawodawstwie krajów zachodnioeuropejskich*, która przybliżając nauce polskiej rozwiązania przyjęte w większości państw Europy zachodniej dotyczące następstwa *mortis causa* odnośnie do gospodarstw rolnych, stworzyła podwaliny do poszukiwań nowych wzorców rozwiązań prawnych w zakresie dziedziczenia gospodarstw rolnych. Omówione zostały także poświęcone tej problematyce publikacje Profesora Aleksandra Lichorowicza, w których analizował on konstytucyjne uwarunkowania szczególnego porządku dziedziczenia gospodarstw rolnych, a także te, w których sformułował koncepcję uregulowania tego zagadnienia przy uwzględnieniu wytycznych konstytucyjnych wskazanych w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 31 stycznia 2001 roku. Koncepcja ta opiera się na zasadniczej obserwacji, zbieżnej zresztą ze stwierdzeniem Trybunału Konstytucyjnego, że „zasada równej ochrony dziedziczenia nie oznacza równości praw spadkobierców”. „Sytuacja prawna poszczególnych spadkobierców może zostać zróżnicowana na mocy przepisów ustawowych, jeżeli jest to niezbędne dla realizacji innej wartości konstytucyjnej...”. Taką wartością jest niewątpliwie szczególna ochrona gospodarstw rodzinnych będąca konsekwencją rozwiązania przyjętego w art. 23 Konstytucji. W swoim wystąpieniu prof. Konrad Marciniuk podkreślał aktualność tego zagadnienia wobec utrzymującej się paradoksalnej

sprzeczności w podejściu ustawodawcy do kształtowania sytuacji prawnej gospodarstw rodzinnych (a właściwie rolników indywidualnych je prowadzących) w obrocie *inter vivos* i *mortis causa*. Z jednej strony bowiem ustawodawca bardzo silnie ingeruje w obrót nieruchomościami rolnymi w ramach czynności i zdarzeń prawnych *inter vivos* wyraźnie uprzywilejowując przy tym rolników indywidualnych (właśnie w imię realizacji konstytucyjnej zasady wynikającej z art. 23 Konstytucji). Z drugiej jednak strony ustawodawca praktycznie przestaje się interesować losem gospodarstwa rodzinnego w chwili śmierci prowadzącego je rolnika indywidualnego. Przypomniany w referacie dorobek naukowy Profesora Aleksandra Lichorowicza wciąż stanowi źródło inspiracji dla poszukiwań rozwiązań legislacyjnych tego problemu.

Problematyka dzierżawy rolniczej była przedmiotem wystąpienia prof. Anety Suchoń. Zwróciła ona uwagę, że obejmująca to zagadnienie myśl naukowa prof. Aleksandra Lichorowicza wyprzedziła swoją epokę. Jego publikacje przez dziesięciolecia wyznaczały nowe kierunki badań, wpisując się trwale w dorobek polskiej dogmatyki prawnej. Zaznaczyła, że Profesor Aleksander Lichorowicz w swoich dziełach podejmował także kwestie dostosowania polskiego prawa do ustawodawstwa unijnego. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej zmieniło sytuację dzierżawców w zakresie prowadzenie działalności rolniczej. Mogą oni korzystać ze środków unijnych z reguły na tych samych zasadach jak właściciele, ale jednocześnie obciążeni są dodatkowymi obowiązkami, głównie związanymi

z ochroną środowiska. Poza tym niektóre programy unijne wymagają prowadzenia działalności rolniczej przez 5 lat. Dlatego tak ważne są stabilne, długoterminowe dzierżawy gruntów rolnych. Szczególnie cenne są obecnie uwagi Profesora Aleksandra Lichorowicza zawarte w publikacjach dotyczące modelu dzierżawy gruntów rolnych.

Prof. Elżbieta Kremer wygłosiła referat pt. *Rolne prawo publiczne*. Podkreśliła, że w ramach rolnego prawa publicznego szczególną rolę zajmuje dekret PKWN z 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej, który nadal stanowi podstawę prawną orzekania w sprawach związanych z przejęciem nieruchomości ziemskich na rzecz Skarbu Państwa na podstawie dekretu, ale niezgodnie z dekretem. W kwestii dotyczącej pojęcia nieruchomości ziemskiej, które występuje w dekrecie, ale dekret go nie definiuje, wypowiedział się również prof. A. Lichorowicz wskazując, że w oparciu o wykładnię systemową należy odwołać się do rozporządzenia Rady Ministrów z 1 września 1919 r. w sprawie przenoszenia własności nieruchomości ziemskich. Można zatem stwierdzić, że mimo upływu lat problematyka dotycząca rolnego prawa publicznego, która była przedmiotem badań prof. A. Lichorowicza, nadal zachowała swoją aktualność.

Po wystąpieniach referentów odbyła się dyskusja naukowa nad poruszonymi zagadnieniami.

Odnowienie doktoratu prof. Aleksandra Lichorowicza (Collegium Maius UJ)

O godz. 16.00 w Auli Jagiellońskiej Collegium Maius odbyła się uroczystość odnowienia doktoratu prof. Aleksandra Lichorowicza, podczas której prof. Zygmunt Truskiewicz wygłosił laudację, podkreślającą najważniejsze osiągnięcia naukowe i organizacyjne wybitnego polskiego agrarysty.

Jak podkreślił prof. Z. Truskiewicz, prof. Aleksander Lichorowicz związał swą karierę naukową z prawem rolnym, co nie mogło być również obojętne dla jego prawniczej edukacji i rozwoju naukowego, a także na postrzeganie prawa jako instrumentu oddziaływania na życie społeczne. Prawo rolne jest bowiem kuźnią – można by rzec – „uniwersalnych” prawników, patrzących na prawo szerzej, wielowymiarowo, w tym funkcjonalnie. Prawo rolne obejmuje bowiem regulacje zarówno prywatnoprawne, jak i publicznoprawne, silnie ukierunkowane na osiągnięcie założonych celów społeczno-gospodarczych. „Generalnie Pan prof. Lichorowicz koncentruje się na badaniach prawa rolnego, regulacji zaliczanych do tej gałęzi prawa i instytucji prawnorolnych, z założeniem wyznaczenia jego granic i funkcji oraz analizy zawilości przyjmowanych rozwiązań prawnych i legislacyjnych usterek, a także na wyjaśnianiu niekiedy niejednoznacznego dorobku judykacyjnego” – dodał autor laudacji.

W konkluzji prof. Z. Truskiewicz stwierdził, że z poczynionych przez niego uwag odnośnie do osoby Jubilata wylania się sylwetka naukowca aktywnego na różnych polach, nie tylko ograniczającego się do pracy czysto badawczej (uniwersyteckiej), ale również angażującego się w różne przedsięwzięcia na rzecz społeczeństwa. Nadto, Pan prof. Lichorowicz postrzegany jest również jako wybitny znawca historii, w tym historii sztuki, koneser muzyki poważnej, ciekawy świata podróżnik, miłośnik wędrowek górskich, wymagający czytelnik, sięgający z lubością m.in. do pamiętników ciekawych osobistości i osobowości, aktywny uczestnik dyskusji, często na odlegle od siebie tematy, a z perspektywy uniwersyteckiej jako pelen życzliwości i sympatii Nauczyciel i Wychowawca.

Podczas uroczystości Rzecznik Praw Obywatelskich prof. Marcin Wiącek wręczył prof. Aleksandrowi Lichorowiczowi odznakę honorową „Za Zasługi dla Ochrony Praw Człowieka”.

Seminarium II (Collegium Novum UJ, 15 października 2024 r.)

Prawo rolne jako przedmiot współczesnych dylematów konstytucyjnych

Seminarium otworzył i powitał uczestników prof. Marcin Wiącek, Rzecznik Praw Obywatelskich.

W pierwszym panelu dyskusyjnym, zatytułowanym *Instrumenty kształtowania ustroju rolnego a konstytucyjne klauzule limitacyjne*, moderowanym przez prof. Marcina Wiącka, dyskutowali prof. Andrzej Jackiewicz, prof. Joanna Juchniewicz, dr Patryk Bender oraz dr Aneta Makowiec. Panel dotyczył ograniczeń prawa do własności wynikających z potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego państwa oraz zachowania zasady, zgodnie z którą ustroj rolny RP opiera się na koncepcji gospodarstwa rodzinnego (art. 23 Konstytucji). Paneliści podkreślali, że zmiana ustawodawstwa rolnego, dokonana w 2016 r., doprowadziła do powstania wielu wątpliwości konstytucyjnych, w szczególności z perspektywy wymogu proporcjonalnej ingerencji w wolność majątkową jednostki. W szczególności wskazywano na niejasność pojęć, jakimi posługuje się ustawodawca (np. nieruchomości rolne), co daje organom administracji rolnej znaczne pole do podejmowania w istocie arbitralnych decyzji, nieobwarowanych ustawowymi przesłankami. Konsekwencją jest iluzoryczność sądowej kontroli decyzji wydawanych przez organy administracji rolnej, gdyż sądom administracyjnym brakuje precyzyjnego wzorca oceny legalności tych decyzji. Paneliści byli zdania, że ustawy ograniczające prawo własności, w szczególności ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego, powinny być poddane zmianom, poprzedzonym dogłębną refleksją konstytucyjną.

Drugi panel dyskusyjny pt. *Działalność rolnicza jako przejaw korzystania z wolności gospodarczej – jej granice i granice ograniczeń*, moderował prof. Mariusz Jabłoński. Zaproszenie do dyskusji przyjęli: prof. Marcin Dąbrowski, prof. Monika Król, prof. Adam Niewiadomski i dr Krzysztof Wygoda. Panel dotyczył bardzo istotnych zagadnień związanych z charakterem oraz dopuszczalnością reglamentacji działalności rolniczej z perspektywy poszanowania standardów (międzynarodowych i konstytucyjnych) wolności gospodarczej. Paneliści zaprezentowali węzłowe problemy dotyczące m.in. Zielonego Ładu, a także koncentrujące się na specyfice regulacji unijnych i ich wpływu na porządek normatywny państwa członkowskiego. Analiza objęła również zaprezentowanie standardów demo-

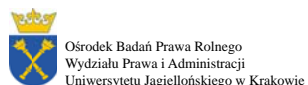
kratycznego procesu stanowienia prawa z uwzględnieniem zasad i przesłanek ograniczenia konstytucyjnie gwarantowanej wolności działalności gospodarczej. Paneliści przedstawili merytoryczną ocenę szeregu rozwiązań systemowych, jak i kwestii szczegółowych dotyczących modyfikacji statusu rolnika jako podmiotu prowadzącego swoją działalność w reżimie szeregu specyficznych i nie zawsze kompatybilnych ze sobą regulacji prawnych.

Oba panele zostały zwieńczone dyskusją naukową z udziałem uczestników konferencji.

Patronat honorowy nad konferencją objął dr Czesław Siekierski, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Partnerami strategicznymi wydarzenia byli: Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, Krajowa Grupa Spożywcza S.A. i Energa z Grupy ORLEN. Do grona partnerów konferencji dołączyli również: Bank Ochrony Środowiska S.A., Bioagra-Oil S.A., Bunge Polska sp. z o.o., Fundacja FAPA Polska Izba Bankowości Spółdzielczej, Fundacja Grupy PKP, Fundacja XBW Ignacego Krasickiego, LipCo Foods, Małopolska Hodowla Roślin sp. z o.o., Orlen S.A. oraz Wipasz S.A. Natomiast patronat medialny objęli: Farmer.pl i Agencja informacyjna ISBnews.

Organizatorzy konferencji składają podziękowanie za finansowe lub organizacyjne wsparcie wydarzenia Patronowi honorowemu, Partnerom strategicznym, Partnerom i Patronom medialnym.

Organizatorzy

Patronat honorowy

Patronat honorowy
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Czesława Sikorskiego

Partnerzy strategiczni

Partnerzy

Patroni medialni

Grupa Energa jest jedną z czterech największych grup energetycznych w Polsce. Jej podstawowa działalność obejmuje produkcję, dystrybucję oraz sprzedaż energii elektrycznej. W pierwszym półroczu tego roku już 64% wyprodukowanego przez koncern prądu pochodziło z odnawialnych źródeł, głównie farm wiatrowych oraz hydroelektrowni. Energa konsekwentnie wdraża w swojej działalności standardy ESG (Environmental, Social, Governance). Stawia także na innowacje oraz rozwój OZE, aby realnie wpływać na redukcję emisji i przeciwdziałać zmianom klimatycznym.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa

www.gov.pl/kowr

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa to instytucja rolna powołana po to, aby pomagać rolnikom w ich działalności. Jej zadania zostały ściśle określone w ustawie z dnia 10 lutego 2017 roku o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. 2017 poz. 623).

Gospodarowanie państwową ziemią rolną

Do bardzo ważnych zadań KOWR należy gospodarowanie nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa poprzez dzierżawę i sprzedaż ziemi rolnej, udzielanie bezzwrotnej pomocy finansowej na utrzymanie infrastruktury na terenach wiejskich oraz współpracę m.in. z samorządami w zakresie nieodpłatnego przekazywania gruntów na realizację zadań własnych. Powodzeniem wśród rolników cieszy się zwłaszcza dzierżawa, która stanowi dogodny sposób użytkowania gruntów i usytuowanych na nich budynków. Nie wymaga ona angażowania dużych środków finansowych, jak ma to miejsce przy nabywaniu nieruchomości.

Nadzór właścicielski na spółkami strategicznymi

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa sprawuje nadzór właścicielski nad działalnością spółek hodowli roślin i zwierząt o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej. Spółki te odgrywają wiodącą rolę w kreowaniu i upowszechnianiu postępu biologicznego w polskim rolnictwie, który w postaci nowych odmian roślin oraz kolejnych pokoleń zwierząt hodowlanych jest dostępny dla krajowego rolnictwa.

Obecnie KOWR sprawuje nadzór nad 31 spółkami o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej. Ze względu na wiodący kierunek prowadzonych prac

hodowlanych można wydzielić 3 grupy spółek: spółki hodowli zwierząt gospodarskich (bydło, świnie i owce) – 17 spółek, spółki hodowli koni i stada ogierów – 13 spółek oraz jedna spółka hodowli roślin.

Promocja produktów rolno-spożywczych w kraju

KOWR prowadzi działania zmierzające do zwiększania konkurencyjności polskiego sektora rolno-żywnościowego. Kluczem do sukcesu w tej dziedzinie jest promocja polskich produktów rolno-spożywczych w kraju i zagranicą. Głównym zadaniem tych działań jest popularyzacja żywności. Promowane są także odpowiedzialne decyzje zakupowe oraz patriotyzm konsumencki. W tym celu prowadzone są kampanie promocyjne i informacyjne m.in. „Kupuj świadomie” oraz organizowany jest konkurs dla Kół Gospodyń Wiejskich pod nazwą „Bitwa Regionów”.

KOWR obsługuje także 10 branżowych funduszy promocji produktów rolno-spożywczych, utworzonych w celu wspierania marketingu rolnego, wzrostu spożycia i promocji żywności.

Wspieranie współpracy handlowej z zagranicą

Krajowy Ośrodek podejmuje też liczne inicjatywy na rzecz wsparcia rozwoju współpracy handlowej sektora rolno-spożywczego z zagranicą. Polskie produkty są promowane na rynkach zagranicznych pod wspólnym hasłem „Poland tastes good”. W tym celu KOWR m.in. organizuje narodowe stoiska informacyjno-promocyjne na zagranicznych targach i wystawach z udziałem polskich przedsiębiorców, realizuje zagraniczne misje handlowe oraz zapewnia obsługę spotkań biznesowych z zagranicznymi przedsiębiorcami, organizuje w Polsce przyjazdowe misje handlowe zagranicznych importerów i dziennikarzy branżowych.

Działania stabilizujące rynki rolne

KOWR prowadzi działania służące poprawie i stabilizacji na rynkach rolnych. Realizuje mechanizmy prywatnego przechowywania produktów, interwencyjnych zakupów, handlu zagranicznego, energii odnawialnej w rolnictwie, administrowania produkcją wina oraz monitoringu produkcji cukru. Do obowiązków Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa należy także kontrola pisemnych umów na dostarczanie produktów rolnych.

Działania w zakresie odnawialnych źródeł energii

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa monitoruje rynek biopaliw ciekłych i biokomponentów, produkcji biogazu rolniczego i biopłynów oraz działalność spółdzielni energetycznych. Realizuje również działania ukierunkowane na wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich, w ramach których organizuje kampanie informacyjno-promocyjne upowszechniające wiedzę dotyczącą możliwości wykorzystywania lokalnie dostępnych źródeł energii. Wsparcie Odnawialnych Źródeł Energii przez KOWR obejmuje szkolenia i warsztaty na temat zakładania spółdzielni energetycznych, środowiskowych uwarunkowań dotyczących budowy i funkcjonowania biometanowni, agrofotowoltaiki i produkcji energii elektrycznej w mikrobiogazowniach rolniczych oraz działania związane z promocją i edukacją. Ponadto realizuje zadania innowacyjne i rozwojowe w sektorze rolno-spożywczym.

Mechanizmy wspierające konsumpcję

W ramach mechanizmów wspierających konsumpcję KOWR realizuje Program dla szkół oraz Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 (FEPŻ). Celem pierwszego programu jest trwała zmiana nawyków żywieniowych dzieci poprzez zwiększenie udziału owoców i warzyw oraz mleka i przetworów mlecznych w ich codziennym odżywianiu. Drugi skierowany jest do osób najbardziej potrzebujących, którym niezbędna jest pomoc w zapewnieniu żywności.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa realizuje bardzo różnorodne zadania, które mają służyć rolnictwu, a przede wszystkim rolnikom. Wiele z nich już wykonano, niektóre są w trakcie realizacji, na kolejne czeka, by wspierać polskie rolnictwo.

Wydawca:
Polskie Stowarzyszenie Prawników Agrarystów
ul. Nowy Świat 72, 00-330 Warszawa
Fot. Łukasz Pachon